

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, so sídlom v B., zastúpenej advokátskou kanceláriou F., so sídlom v B., proti povinnému **P. Z.**, naposledy bytom C., zomrelému dňa X., **o vymoženie 909,61 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 3 Er 864/2009, o dovolaní a odvolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 20. januára 2014 sp. zn. 23 CoE 74/2013, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trnave z 20. januára 2014 sp. zn. 23 CoE 74/2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Senica z 30. júla 2012 č. k. 3 Er 864/2009-16 a vec vracia Okresnému súdu Senica na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Senica poveril súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu na základe rozhodcovského rozsudku z 27. októbra 2009 sp. zn. S. Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila S. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Uznesením z 30. júla 2012 č. k. 3 Er 864/2009-16 Okresný súd Senica exekučné konanie zastavil. Oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi JUDr. R. K. náhradu trov exekúcie v sume 76 € do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že oprávnená a povinný uzavreli zmluvu o úvere. Súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v bode 17. upravujú rozhodcovskú doložku, v zmysle ktorej všetky spory budú riešené buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom, pričom výber konkrétneho rozhodcovského súdu bude na tej zmluvnej strane, ktorá podá žalobu. Poznamenal, že takto koncipovaná rozhodcovská doložka je neplatná. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodovanie je založená na absolútne neplatnom právnom úkone,

súd prvého stupňa po preskúmaní exekučného titulu dospel k záveru, že je vydaný v rozpore so zákonom, a preto exekučné konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave uznesením z 20. januára 2014 sp. zn. 23 CoE 74/2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Návrhy oprávnenej na prerušenie konania zamietol. Povinnému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa, na ktoré v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. poukázal. Návrhy oprávnenej na prerušenie konania zamietol s odôvodnením, že v predmetnom konaní nenastal žiadny z dôvodov uvedených v § 109 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. pre prerušenie konania podľa osobitného zákona a nie je potrebné obrátiť sa s navrhovanými predbežnými otázkami oprávnenej na Súdny dvor Európskej únie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená odvolanie (vo výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania), ktorým žiadala napadnuté rozhodnutie v označenom rozsahu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená aj dovolaním. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ďalej navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia a konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní. Následne v dovolaní uviedla, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., keď súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O.s.p.); v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.); sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.); súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Ďalej uviedla, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a tiež aj to, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou,

riadne zastúpenou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či jej opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.; účinného v čase podania dovolania).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (účinného v čase podania dovolania), odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999,

R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou uvedenou v § 237 písm. b/ O.s.p. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, inak ten, komu ju zákon priznáva. Spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou alebo vyhlásením osoby za mŕtvu.

Podľa ustanovenia § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť si všímať aj bez návrhu po celý čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity účastníka, t. j. spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva, resp. ukladá (§ 19 O.s.p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

Z obsahu spisu vyplýva, že povinný zomrel dňa 23. januára 2012, t. j. pred rozhodnutím Okresného súdu Senica z 30. júla 2012 č. k. 3 Er 864/2009-16 a pred rozhodnutím odvolacieho súdu z 20. januára 2014 sp. zn. 23 CoE 74/2013. Teda v čase rozhodovania okresného súdu a odvolacieho súdu povinný už nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak okresný a krajský súd napriek tejto skutočnosti rozhodli, zaťažili konanie vadou v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania) a ich rozhodnutia sú z tohto dôvodu zmätočné a nesprávne.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu aj okresného súdu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Senica na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2015

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová